

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
אגף בכיר - שירות פסיכולוגי ייעוצי

חושבים לפני שמפיצים

שיעור כישורי חיים לחטיבת הביניים מניעת הפצת תמונות וסרטונים פוגעניים ברשת

הקדמה לצוותי החינוך

בני נוער מתעדים חלק ניכר מחוויותיהם. לעיתים אנו תוהים האם הם מתעדים חוויות מחייהם או שמא הם מתנסים בחוויות לשם התיעוד. יתרה מכך, חלקם מצלמים את מושא החוויה (לרוב את עצמם) מספר לא מבוטל של פעמים עד שהם מגיעים לתוצאה הרצויה. אחרים, עורכים את התמונות, מלטשים ומייפים אותן טרם העלאתן לרשת, עמלים ליצור עבור עצמם "זהות מלוטשת". במקביל, אותם בני נוער, אשר נחשפים לשיתופים הרבים והמלוטשים של חבריהם, עלולים לחוש כי חבריהם מבלים יותר, חווים חוויות עוצמתיות יותר ובאופן כללי מאושרים יותר. תופעה זו נקראת "השוואה חברתית באמצעות הרשת". לצד זאת, תיעוד, שיתוף והפצת תכנים עלולים לחשוף את הילדים ובני הנוער למצבי סיכון ופגיעה ולתכנים שאינם תואמי גיל. התנהלות זו מחייבת את כולנו לקיים שיח מעמיק עם ילדים, בני נוער, צוותים חינוכיים והורים בנושא התנהלות ברשת בהיבטים רבים ומגוונים כגון זמן שימוש במסכים, תדמית דיגיטלית, שיח מכבד, התמודדות עם אירועי פגיעה ופנייה לעזרה.

במסגרת השיעור נאפשר לתלמידינו לשאול שאלות ולהפעיל חשיבה ביקורתית אודות הצורך בצילום, שיתוף והפצת תכנים, בדגש על תמונות וסרטונים

פוגעניים/בעלי אופי מיני. כמו כן, נאפשר להם לפתח יכולת להתנהל ברשת מתוך שיקול דעת, באופן בטוח, מכבד ורגיש כלפי עצמם וכלפי אחרים.

מטרת השיעור

מטרת יחידה זו היא להגביר את המודעות של תלמידים בגיל ההתבגרות להשלכות הקיימות להתנהלותם ברשת, לעודד אותם לשימוש חיובי, מושכל ונבון ברשת ולמנוע פגיעה באחר בדגש על הפצת תמונות וסרטונים פוגעניים.

במסגרת השיעור התלמידים:

- א. יעמיקו את ההיכרות עם תופעת הפרסומים בקרב בני נוער
- ב. יבינו את ההשלכות הרגשיות, החברתיות, הערכיות והחוקיות של צילום והפצת תמונות וסרטונים פוגעניים ברשת

הידעתם?

1. הנוער בישראל חי ב-STORY: 83% מבני הנוער מעלים STORY באינסטגרם.
2. יותר ממחצית מבני הנוער בארץ בגילאי 13-17 שומרים בטלפון הנייד שלהם תמונות אישיות, מביכות או אינטימיות
3. 21% מבני הנוער מדווחים כי שלחו תמונות או סרטוני וידאו פוגעניים
4. 10% מבני הנוער מדווחים על כך שהפיצו תמונות מביכות או אישיות שלהם ברשת
5. 34% מבני הנוער מתחרטים על תכנים ששיתפו או שהפיצו ברשת

בהתאם לשיקול הדעת של המורה שמנחה את השיעור, ניתן להציג את הנתונים לתלמידים.
הנתונים נאספו מ:

- מחקרים מהארץ ומהעולם, מוקד 105
- "החיים הדיגיטליים" – דו"ח האינטרנט של בזק 2019-2020

"אל תפיל את המיליון" (פתיח לשיעור, אפשרות ראשונה)

שאלות לדיון:

1. עם איזה נתון הסכמתם במיוחד? מדוע?
2. איזה נתון מבין הנתונים אליהם נחשפתם הפתיע אתכם?
3. איזה נתון מבין הנתונים עורר בכם אי נחת?

[לכניסה למשחק לחצו כאן](#)

"אל תפיל את המיליון"- משחק טריוויה מעורר עניין לפתיחת השיעור:

המורה תציג לתלמידים את השאלות ותבקש מהם לענות באמצעות הצבעה כיתתית. לאחר מענה על כל שאלה, תיבדק התשובה הנכונה. בסיום המשחק, המורה תקיים דיון עם התלמידים עפ"י השאלות המנחות הבאות:

שאלות לדיון:

1. עם איזה נתון הסכמתם במיוחד? מדוע?
2. איזה נתון מבין הנתונים אליהם נחשפתם הפתיע אתכם?
3. איזה נתון מבין הנתונים עורר בכם אי נחת?

חקר מקרה: #שמור_על_האצבע_שלך (גוף השיעור)

לצפייה בסרטון [לחצו כאן](#)

חקר מקרה: #שמור על האצבע שלך

שלב ראשון-

המורה תקרין את הסרטון **#שמור על האצבע שלך**, העוסק בהפצת תמונות בעלות אופי מיני והשלכות ההפצה (יש ללחוץ על השקופית במקום המתאים על מנת לצפות בסרטון).

חקר מקרה: #שמור_על_האצבע_שלך (גוף השיעור)

לצפייה בסרטון [לחצו כאן](#)

שלב שני:

משחק תפקידים-

המורה תזמין 4 תלמידים/ות להתנדב ולהיכנס לנעליהן של הדמויות מהסרטון. לאחר מכן, תפנה שאלות לכל אחת מהדמויות בהתאם לכרטיסיות בשקופיות הבאות.

- א. **נועה** - הנערה ששלחה את התמונה לחברתה
- ב. **שאול** - הנער שרצה להפיץ את התמונה
- ג. **שיר** - החברה שקיבלה את התמונה
- ד. **תמר** - אימה של שיר

נועה – הנערה ששלחה את התמונה לחברתה

1. מדוע בחרת לצלם את התמונה ולשלוח אותה לשיר?
2. האם חשבת על ההשלכות שיכולות להיות לשליחת התמונה?
3. כיצד היית מרגישה אם שאול היה מחליט לשלוח את התמונה שלך לקבוצה בוואטסאפ?
4. מה היית רוצה לומר לשיר על תגובתה לשאול?

שאל – הנער שרצה להפיץ את התמונה

1. מה גרם לך לשלוח את התמונה של נועה אליך לנייד?
2. על מה חשבת רגע לפני שתכננת להעביר את התמונה לקבוצת החברים בוואטסאפ?
3. כיצד לדעתך נועה הייתה מרגישה במידה ותמונתה הייתה מופצת ברבים?
4. מה עלולות להיות ההשפעות של שליחת התמונה על נועה עליך?
5. מה היית רוצה לומר לשיר בהמשך לשיחה שלכם?

שיר – החברה שקיבלה את התמונה

1. איך הרגשת כשקבלת אלייך לנייד את התמונה של נועה?
2. כששאלו הסתקרון לדעת מה קבלת בנייד, לא הראית לו את התמונה שקבלת מנועה. מדוע?
3. איך את היית מרגישה אם שאלו היה מפיץ את התמונה?
4. מה לדעתך האחריות שלך לגבי קבלת תמונה מסוג זה?
5. מה היית רוצה לומר לנועה בהמשך לכך ששלחה לך את התמונה?

תמר - אימה של שיר

שיר הגיעה הביתה וסיפרה לך על האירוע.

1. מה היא תגובתך הראשונה לאירוע שחוותה בתך?
2. אם התמונה הייתה מופצת ע"י שאול, כיצד היית מגיבה לבתך שיר?
3. אילו מסרים חשוב לך להעביר לבתך בעקבות האירוע שחוותה?
4. מהו לדעתך תפקידם של ההורים לגבי התנהלות ילדיהם ברשת, והפצת תמונות וסרטונים בפרט?

שאלות לדיון הכיתתי

- מה הרגשתם בזמן הצפייה בסרטון ובעת משחק התפקידים?
- למי מהדמויות התחברתם? מדוע?
- האם לדעתכם שליחת תמונה לחבר/קבוצת חברים כמוה כהסכמה להפצה ברבים?
- מהי לדעתכם האחריות והחובה של ילדים ובני נוער שמקבלים לנייד תמונות מביכות/בעלות אופי מיני של אחרים?
- מה משמעות "חוק הסרטונים" ביחס למקרה שהוצג בסרטון ובמשחק התפקידים?

שלב שלישי:

יתקיים דיון כיתתי בו יעלו היבטים שונים – חברתיים, רגשיים וערכיים של הנושא.

מה ניתן ללמוד מהשיעור? (מסרים לדיון)

- צילום תמונות צריך להיעשות בהסכמה תוך **התייחסות לגבול** בין צחוק והנאה לבין פגיעה ועלבון
- צילום תמונה ושליחתה לחבר/ה מסוימ/ת **לא מהווים הסכמה להפצה**
- כל אחד שאליו הגיעה התמונה נושא **באחריות אישית** בכל הקשור להפצת המידע לאחרים
- **התחשבות, רגישות ואכפתיות** כלפי הזולת היא מרכז העניין: אל תפרסמו מה שלא הייתם רוצים שיפרסמו עליכם או על חברים
- **הפצת תמונות פוגעניות היא בניגוד לחוק. חוק הגנת הפרטיות** קובע כי לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו ללא הסכמתו וכן **החוק למניעת הטרדה מינית** (והתיקון לחוק – "**חוק הסרטונים**") הקובע כי פרסום תמונה או סרטון המתמקדים במיניותו של אדם עלול להיות עברה פלילית.
- **גיל האחריות הפלילית** הוא 12 ומעלה וניתן להגיש כתבי אישום נגד בני נוער אשר ביצעו עבירות ברשת של פגיעה בפרטיות או הטרדה מינית

בסיום הדיון: התלמידים ישתפו באיזה אופן הדיון במקרה השפיע על עמדותיהם והדרך בה יתנהלו בעתיד בעת צילום, שיתוף והפצת תמונות.

משנים את כללי שיח - ברשת כולנו "שומרי סף" (סיום השיעור)

סיום השיעור: פועלים לתרגום התנהגותי

המטרה- לעודד את התלמידים להיות אקטיביים ולא לעמוד מן הצד, כאשר הם מזהים אירוע של הפצת תמונה.

המורה תזמין את התלמידים לנסח, כל אחד לעצמו, משפט או תגובה במצב שבו יתקלו בהפצת תמונה או במצב של פגיעה. לאחר מכן, המורה תזמין את התלמידים לשתף את הכיתה במשפטים שניסחו. דוגמאות למשפטים ניתן למצוא בשקופית הבאה.

משנים כללי שיח - ברשת כולנו "שומרי סף" (סיום השיעור)

למורים - נשמח אם תענו על משב קצר לגבי השיעור. לחצו למענה

אל תעשה את זה. זה לא באמת מצחיק אף אחד וזה ממש כוגע

אל תפיצי! את סתם תסתבכי

בתור חבר שלך אני אומר לך: אל תעשה את זה!

איך היית מרגישה אם היו עושים לך את זה?

אם תפיצי את זה, את עושה לה נזק רציני וגם לעצמך

אתה ממש עושה טעות וכולם יזכרו לך את זה

תקשיבי זה כמו הסרט שראינו בכיתה, זה בדיוק אותו דבר! אל תפיצי!

מעבר להכל זה לא חוקי

על פי השעשועון המפורסם
מאת סהר ואורי אלון

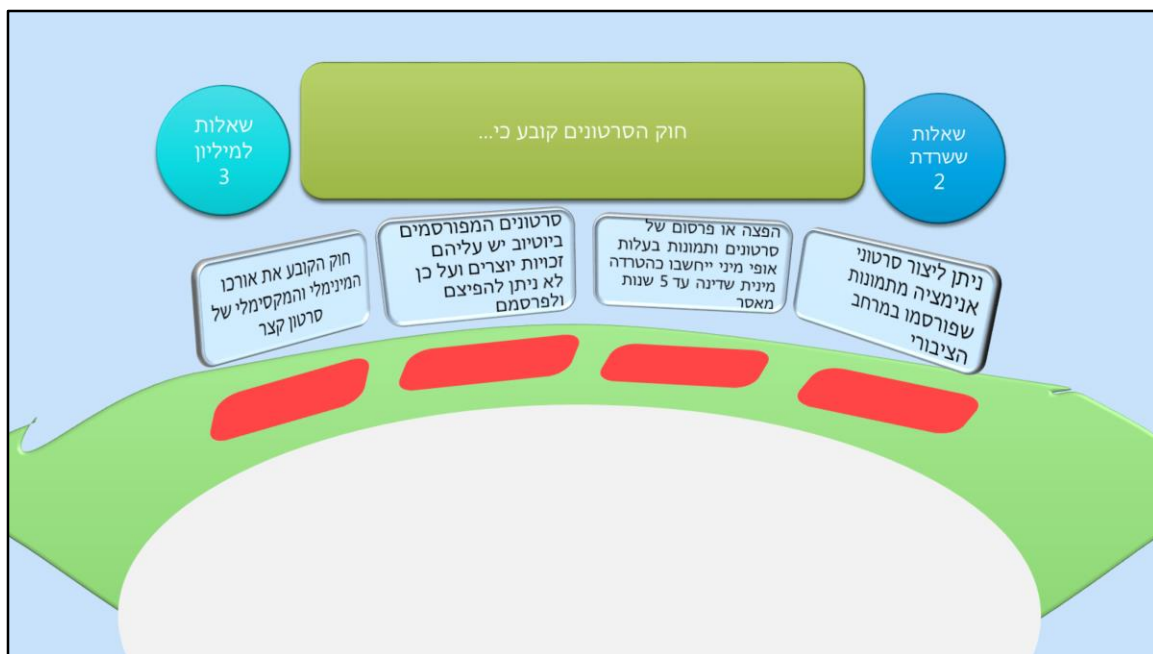

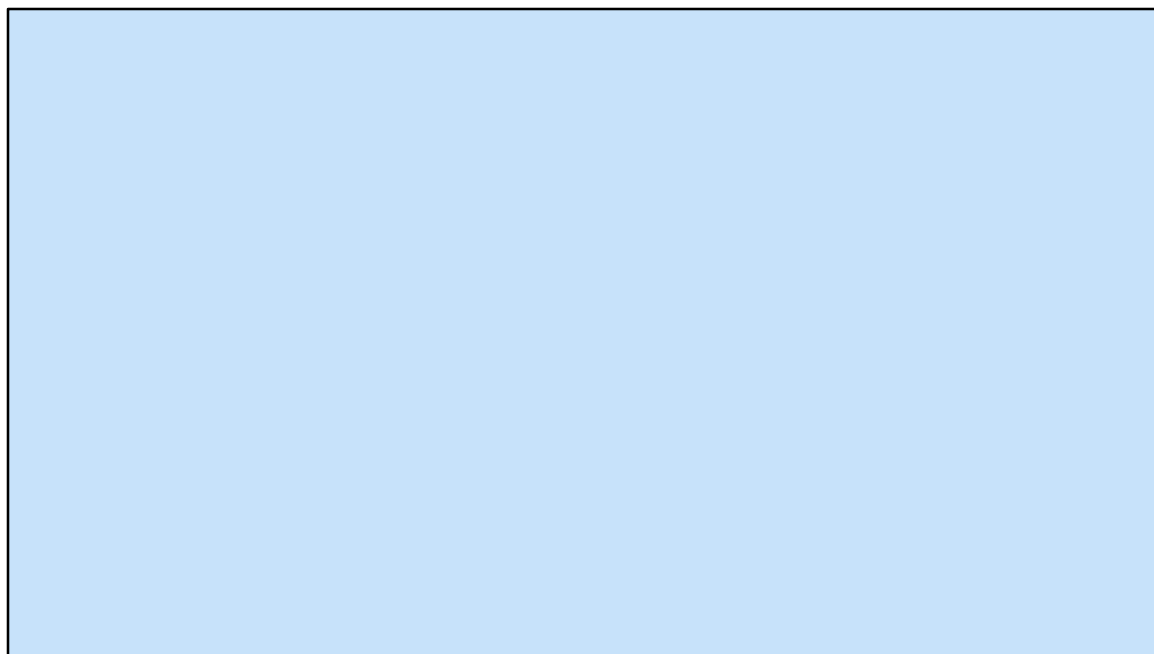
התשובה הנכונה:
ווטסאפ, אינסטגרם ופייסבוק

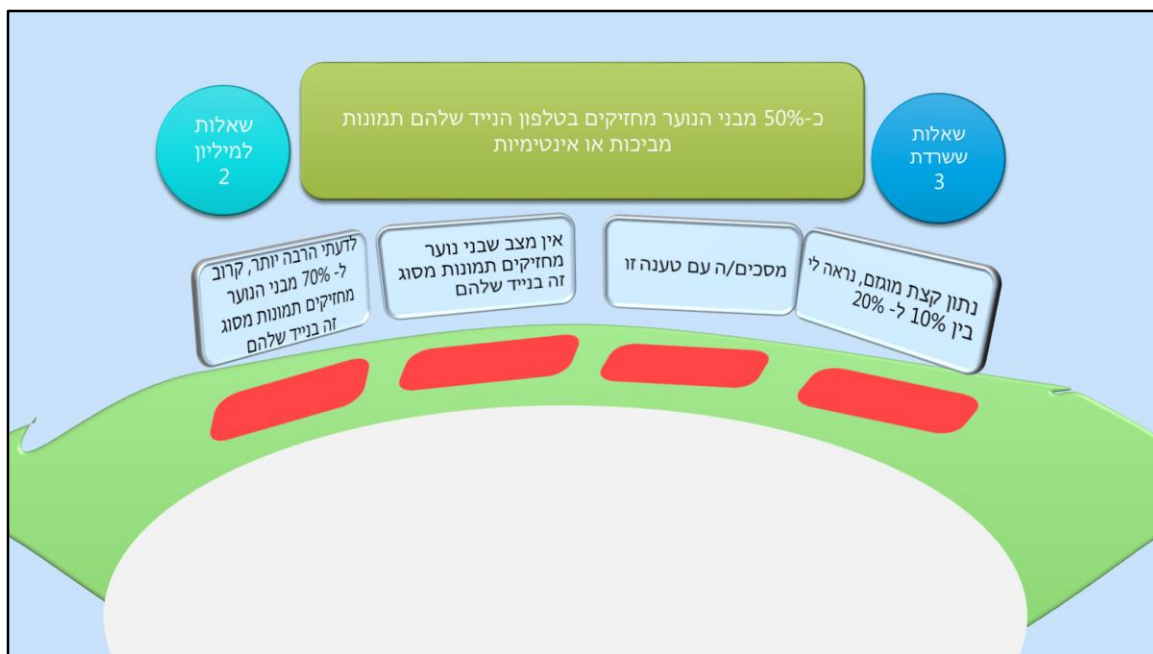

**התשובה הנכונה:
את עצמם**

התשובה הנכונה:
הפצה או פרסום של סרטונים או תמונות ייחשבו
כהטרדה מינית שדינה עד חמש שנות מאסר

**התשובה הנכונה:
מסכים/מה עם טענה זו**

התשובה הנכונה:
כ-10%

כל הכבוד!!!
הפגנתם ידע מרשים
בתחום הרשת ועל כן
הנכם זוכים במיליון
לייקים

לחזרה
למהלך
השיעור
לחצו כאן